

Manifestatie?

Wat gaan jullie als veteranen doen was de veel gestelde vraag naar aanleiding van de beslissing om de Dodenherdenking te verplaatsen naar zaterdag 3 mei. Veel plaatsgenoten lazen onze reactie in “Het Urkerland” en waren benieuwd hoe het nu verder zou gaan. Onze verklaring was kort en duidelijk: wij doen niets. Pas na 4 mei zullen we reageren. We vinden wel dat we moreel verplicht zijn om een erewacht te leveren. Als er plaatsgenoten zijn die het niet eens zijn met de beslissing de Dodenherdenking te verplaatsen, dan moeten zij zelf in beweging komen.

Die beweging kwam er. Op 30 april werd B&W per brief daarvan in kennis gesteld. In de brief twee verzoeken:

- Toestemming om vanaf 19:50 tot 19:55 uur de klok van het Kerkje aan de Zee te luiden;
- Toestemming aan actief dienende militairen om deel te nemen aan de herdenking op 4 mei in een erewacht. Want B&W weet van de moeite die er leven onder de militairen om op zaterdag te herdenken. Desondanks vervullen zij op 3 mei hun plicht. Stel hen dan alstublieft in de gelegenheid om juist ook op zondag 4 mei actief deel te nemen aan de herdenking.

Een vorm van wederkerigheid is hier op zijn plek. De veteranen leveren een Erwacht op 3 mei, ondanks dat wij daar moeite mee hebben, en in ruil daarvoor komt b&w ons ook respectvol tegemoet. Helaas. Er worden geen klokken geluid en het wordt actief dienende militairen bovendien verboden om in uniform deel te nemen aan de Nationale Dodenherdenking.

Zorgplicht

College en raadsleden ontvangen het magazine van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. In het nummer van 23 juni 2023 is op blz. 39 t/m 41 een artikel te lezen over de Veteranenwet. De lezers worden daar geïnformeerd over de zorgplicht die ook gemeentes dragen voor hun veteranen.

‘Vanwege hun bijzondere status als militair en de verantwoordelijkheden die ze op zich namen, geldt sinds 2014 een zorgplicht die is vastgelegd in de Veteranenwet. Niet alleen het Rijk en Defensie, óók gemeenten moeten zorgdragen voor militairen die het Koninkrijk dienden in oorlogsomstandigheden en vredesmissies.’ Wij constateren dat de gemeente hierin tekort is geschoten.

Want B&W heeft in eerste instantie het voornemen om de Nationale Dodenherdenking die in 2025 op zondag valt, op 4 mei te houden en onderzoekt of er draagkracht in de samenleving is. Het predikantenoverleg ziet geen bezwaar. Vervolgens worden de nabestaanden, die altijd een krans leggen, gepolst en die zijn unaniem voor een herdenking op zondag 4 mei. De veteranen willen herdenken op 4 mei, dat is bekend. Desondanks besluit het college anders, want, zo is de verklaring: het college heeft kennisgenomen van de resultaten van deze gesprekken en heeft deze afgewogen tegen het besef dat herdenken op zondag door een deel van de samenleving niet gewenst wordt. Die beslissing begrijpen wij niet. Dat het college achteraf alsnog een besluit neemt, dat niet in overeenstemming is met de keuze van de betrokken nabestaanden op Urk is bevreemdend, en door een betrokkene zelfs bestuurlijke misleiding genoemd.

Tijdens de Nationale Herdenking herdenken wij allen – burgers en militairen – die in het Koninkrijk der Nederlanden of waar ook ter wereld door oorlogsgeweld zijn omgekomen; zowel tijdens de Tweede Wereldoorlog en de koloniale oorlog in Indonesië, als in oorlogssituaties en bij vredesoperaties daarna. De vermoedelijke mening van onbekende, ondefinieerbare plaatsgenoten wordt door de gemeente boven de gevraagde mening van betrokken nabestaanden en veteranen

gesteld. Dat is pijnlijk. De gemeente schiet hier tekort in haar wettelijke zorgplicht tegenover de veteranen.

Maar hier blijft het niet bij. De initiatiefnemer krijgt de mededeling dat B&W de herdenkingsbijeenkomst ziet als een manifestatie. De meeste gemeenten hanteren in hun APV een termijn van 48 uren voor het melden van een *manifestatie*. Die kennisgevingplicht is bedoeld om:

- primair om de burgemeester in staat te stellen voldoende voorzorgsmaatregelen te treffen om de manifestatie te beschermen en te faciliteren;
- secundair om de burgemeester in staat te stellen om de manifestatie, indien noodzakelijk, te beperken of zelfs te verbieden.

Onze burgemeester kiest voor de secundaire aanpak. Hij verbiedt de actief dienende militairen om in uniform aanwezig te zijn. Waarom? Hierdoor ontstaat de indruk dat de Dodenherdenking op 4 mei iets onwenselijks is, een bijeenkomst die beteugeld moet worden, dat we als een ordinaire militie bij het monument staan. Wat was hier de noodzakelijkheid? Een plaatselijke overheid, die de Nationale Dodenherdenking wegzet als een manifestatie en er zo voor zorgt dat veteranen hun gesneuvelde collega's niet waardig en met respect kunnen herdenken, wat een onwaarschijnlijke beslissing.

Er zijn veteranen die zelf beschadigd zijn teruggekomen. De 4^e mei is voor een aantal veteranen zowel een beladen datum als een moment dat ze niet willen missen. Dat moment is hun door B&W ontnomen.

Klacht neergelegd bij de Nationale Ombudsman

De actief dienende militairen hebben hun onvrede over deze beslissingen kenbaar gemaakt bij de Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht, die tevens Inspecteur der Veteranen is.

Door de veteranen die niet meer actief dienend zijn, nabestaanden en burgers is de klacht neergelegd bij de Nationale Ombudsman die ook de Veteranen Ombudsman is.

Wij willen antwoord op de vraag of B&W door nabestaanden en militairen op deze manier te passeren voldoet aan de criteria van behoorlijk, fatsoenlijk en integer bestuur. Is dit een gedegen, behoorlijk bestuurlijk besluit geweest?

Ook willen wij antwoord op de vraag of een gemeente de Nationale Dodenherdenking op 4 mei mag kwalificeren als manifestatie, en waarom het daarenboven voor de burgemeester van Urk *noodzakelijk* was om de nog actief dienende militairen te verbieden de herdenking in uniform bij te wonen. Dat kan in onze ogen toch geen lichtvaardig besluit zijn geweest.

Tenslotte vragen wij om mediation omdat we, hoe moeilijk dat voor een aantal van ons ook is, toch weer samen moeten kunnen optrekken.